

Lucia Douwes Dekker

DE GEUR VAN MIJN LAND

SIAH & FREDERIQUE

2023

NAU

NAU UITGEVERIJ

Ter nagedachtenis aan mijn ouders

SIAH

IPOH (*DEELSTAAT PERAK*) ~ MALEISIË

1957 ~ 1963

heersers werden de vele Chinese en Indiase goedkope arbeidskrachten staatsburger gemaakt en kwam er een einde aan de speciale positie van de Maleisische sultans. En uiteindelijk zou dit jaar de Unie van Maleisië onafhankelijk worden zonder buitenlandse inmenging.

Siah's vader had de belangrijke taak de nieuwe wetten door te voeren in de staat Perak. Een enorme verantwoordelijkheid, dat begreep ze wel, maar zij was niet voor niets de dochter van de edelachtbare rechter. Dat wat ze in haar hoofd had wilde ze ook doorzetten.

'Ik heb de huur van het gebouw al geregeld met de Rubber Company... voor maar een klein bedrag', voegde ze er snel aan toe. Verwoed beet ze op haar lippen om haar drift te beheersen. De eigenschap die ze al van jongs af aan had en waarvoor ze al zo vaak door haar ouders was berispt.

'Toe *bapa*, geef me nou de vergunning.'

Met zijn ellebogen op het groen lederen bureaublad plaatste haar vader zijn vingertoppen tegen elkaar en keek bedachtzaam voor zich uit. Een houding die hij vaak aannam wanneer hij over een moeilijk gegeven nadacht.

De stilte in de kamer werd alleen doorbroken door de plafondwaaier die een zacht suizend geluid maakte. Siah schoof ongeduldig heen en weer in haar stoel. De stof van haar blouse kleefde aan haar rug. Het regenseizoen was nog niet eens begonnen, maar de temperatuur was deze morgen al ondraaglijk. Ondanks dat de houten jaloezieën voor de open ramen de zon hadden weten buiten te sluiten, was het warm in het kantoor. Of waren het de boekenkasten vol zware juridische werken die de kamer een benauwd gevoel gaven? Ze keek naar haar handen die netjes gevouwen in haar schoot lagen.

De wijzers op de wandklok leken stroperig door te tikken. Hoe vaak had zij hier niet aan dit imposante mahoniehouten bureau gezeten, het dure cadeau van de Britse consul in Perak? Op deze plek was ze ter verantwoording geroepen wanneer ze weer eens "on gehoorzaam" gedrag vertoonde toen ze jong was, en hier had hij haar jaren geleden ontboden met het nieuws dat ze drie jaar naar Engeland gestuurd werd. Haar vader had haar ingeschreven op het Kirkby College bij Liverpool, voor een docentenopleiding. Drie jaren naar een koud land.

Voor haar vertrek had hij haar een laatste keer ontboden in zijn kantoor. Met zachte stem had haar vader haar duidelijk gemaakt dat ze niet weggestuurd werd omdat Nenek, haar moeder, geen raad meer met haar wist, maar omdat het zijn overtuiging was dat deze opleiding haar verder zou helpen.

Sinds die tijd boezemde het kantoor haar niet meer dat bange gevoel van vroeger in. Het was een ruimte geworden waar zij en haar vader belangrijke zaken overlegden, zaken die ze beiden voor Nenek verborgen hielden.

‘En de baan bij het International Ipoh College?’ sprak de rechter na een lange stilte.

‘Daar zijn sollicitanten genoeg voor te vinden’, antwoordde ze snel. Natuurlijk was het haar vaders idee geweest dat ze met haar opleiding les zou kunnen geven aan deze prestigieuze academie, maar het was niet haar ideaal. Ze wilde meer doen voor haar land, voor al die kinderen waar nu geen aandacht voor was.

‘Idealisme betaalt geen salarissen, Siah.’

‘Daarom heb ik die vergunning nodig, *bapa!* Daarmee kom ik in aanmerking voor een staatstoelage.’

Een lagere school opzetten voor de arbeiderskinderen op het platteland zou moeilijk worden. Indiase, Chinese, Bengalese immigranten mengden niet met de overwegend islamitische bevolking van Maleisië. En dan waren daar ook nog de inheemse stammen uit de afgelegen dorpen en kampongs. Stammen die geloofden in *Toyol* en *Hantu Kumkum*, bloeddorstige spoken die hun kinderen in de nacht kwamen halen. Stammen met een eigen taal die het Maleis niet eens machtig waren. Het zou zeker niet eenvoudig zijn deze kinderen bij elkaar te krijgen.

Maar Siah dacht daar anders over, in haar studietijd in Engeland had ze samen met haar vrienden Johan en Farida een plan gesmeed. Ruimhartig hadden de twee haar beloofd les te willen geven wanneer zij een schoolgebouw en een vergunning wist te regelen.

De rechter zuchtte hoorbaar. ‘Siah, ik had je nooit naar die school in Engeland moeten sturen. Die Britten hebben jou verkeerde ideeën gege-

ven. Onze wereld is niet zo maakbaar als zij voor ogen hebben, je zult moeten accepteren dat er verschillen zijn.'

Met haar ogen volgde Siah zijn rechterhand die langzaam naar het document dat voor hem lag bewoog.

'De Chinese clans ga je niet meekrijgen, die hebben hun *Tan Kongs* waar ze les aan kinderen te geven.' Haar vader doelde op de Chinese tempels die tevens dienstdeden als schoolgebouw.

Vertwijfeld mopperde de rechter door, tevergeefs zwakke argumenten opwerpend om zijn dochter op andere gedachten te brengen. Maar ze gleden van Siah's rug af als regenwater van een bamboe dak. Ze zweeg en volgde met argusogen de rechterhand van haar vader die nu op zoek was naar de zwarte met zilver ingelegde vulpen.

'Ga je iedere dag op en neer rijden naar die school? Dat zal je moeder niet leuk vinden.'

Verwoed deed hij een laatste poging haar tegen te houden.

'Het is maar een kwartiertje met de auto, *bapa*.'

'Ja, met droog weer. Maar met de moessonregens wordt dat een ander verhaal, dan worden de wegen op het platteland onbegaanbaar.'

'Dan kan ik altijd nog op een veldbed blijven overnachten.'

De bezorgdheid groeide gestaag op zijn gezicht, maar de rechter wist dat hij een verloren strijd streed.

'Siah, *sayang*, je weet dat het in het buitengebied nog steeds niet veilig is, daar wordt geschoten!'

Siah knikte.

'Ik eis dat je in ieder geval beveiliging regelt.'

Natuurlijk wist ze waar haar vader op doelde. Want ondanks dat het door de regering in alle talen ontkend werd, wisten ze beiden dat in de jungle de *shooting war* nog steeds in volle gang was. De guerrillastrijders van de Maleisische communistische partij voerden, ondersteund met wapens en ammunitie van hun Chinese partijgenoten, een verbeterde strijd in het buitengebied. Maar Siah had op haar vaders bezwaar gerekend.

'Anom heeft mij beloofd Sunlap Singh mee te sturen.'

Dat Anom, haar vaders rechterhand, de bewaker mee zou sturen

stelde hem enigszins gerust. De hand met de pen hing nu boven het document.

‘Pah, zorg wel dat die dronkenlap van de *palm toddy* afblijft’, antwoordde haar vader nog steeds tegenstribbelend, maar tot haar grote opluchting plaatste hij zijn handtekening onder het document, ter bekrachtiging gevolgd door een klap met de imposante gerechtelijke stempel.

Siah schoot uit haar stoel omhoog en griste het document van het bureau, bang dat haar vader van gedachten zou veranderen.

‘Ik zal u niet teleurstellen, *bapa*.’ Vlug plaatste ze een kus op zijn wang en snelde op haar sandaaltjes de kamer uit.

In de gang botste ze in haar haast tegen Vellama die op haar hurken naast de deur zat. Snel stond de kruiperige bediende op en mompelde dat ze achter een *tjitjak* aan zat. Maar Siah wist dat er geen sprake was van een kleine groene gekko. Vellama had geprobeerd het gesprek tussen vader en dochter af te luisteren.

Het huishouden van de rechter kende zijn eigen hiërarchie. De wijze Anom, haar vaders rechterhand, was officieel het hoofd van de huishouding. Alle bedienden, van de chauffeur, de tuinman tot de huishoudster, vielen onder zijn toezicht. Alleen de aansturing van Low Lim Yoon, de Chinese kok, was de verantwoordelijkheid van Vellama, de huishoudster. Zij regeerde ook over Amoy, het oude kindermisje van Siah.

De machtsstrijd tussen de twee hoofdbedienden werd versterkt door het feit dat Anom aan haar vader rapporteerde en Vellama de toegewijde spionne van haar moeder Nenek was.

‘Vellama, kun je Amoy naar mijn kamer sturen? Ze moet mijn haar doen.’

‘Natuurlijk, madam.’ Voor Siah gebruikte Vellama het afstandelijke Engelse *madam*, terwijl ze voor haar moeder het Maleisische woord *ibu* gebruikte.

Siah haalde haar schouders op, jaren geleden had ze getracht verandering in de rangorde van het huishouden aan te brengen, maar zonder resultaat.

Amoy zou blij zijn even aan de terreur van de huishoudster te ont-